

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Kateřinou Peroutkovou v právní věci

žalobkyně: **O. D.**, narozená dne X
pobytem v ČR X
zastoupená advokátkou JUDr. Annou Pavlíkovou
sídlem Varšavská 714/38, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu,

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobkyni vrátil dne 28. 1. 2026 její žádost o udělení dočasné ochrany, evidovanou pod č. j. OAM-314206/DO-2026, jako nepřijatelnou, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování práv žalobkyně a přikazuje se mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobkyně o dočasnou ochranu ze dne 28. 1. 2026, evidované pod č. j. OAM-314206/DO-2026.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

- III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 10 140 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právní zástupkyně žalobkyně.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který spatřovala v tom, že jí žalovaný dne 28. 1. 2026 vrátil její žádost o udělení dočasné ochrany z důvodu nepřijatelnosti ve smyslu § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“). Zároveň žalobkyně požadovala, aby soud žalovanému zakázal pokračovat v porušování práv žalobkyně a přikázal mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti o udělení dočasné ochrany.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně namítala, že žalovaný postupoval v rozporu se Směrnicí Rady 2001/55/ES ze dne 20. 7. 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice č. 2001/55/ES“) a prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. 3. 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (dále jen „prováděcí rozhodnutí č. 1“), jakož že se nedůvodně odchyloval od aktuální judikatury, zejména rozsudku Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) ze dne 27. 2. 2025, C-753/23, K., a rozsudků Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024-42 a č. j. 1 Azs 336/2024-42. Novější judikatura pak tyto judikaturní závěry vztáhla i na důvod nepřijatelnosti dle § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina – srov. rozsudky zdejšího soudu ze dne 24. 10. 2025, č. j. 15 A 128/2025-19, ze dne 14. 1. 2026, č. j. 18 A 136/2025-16, ze dne 5. 2. 2026, č. j. 11 A 172/2025-35, a rozsudek NSS ze dne 10. 12. 2025, č. j. 5 Azs 248/2015-18 a další. Namítla proto, že § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina odporuje unijnímu právu, a proto jej nelze aplikovat.
3. Ke skutkovým okolnostem případu žalobkyně uvedla, že je ukrajinskou občankou, v březnu 2022, krátce po vypuknutí války, uprchla do Lotyšské republiky, kde jí byla udělena dočasná ochrana a kde pobývala se svou matkou u svého nevlastního otce. Ke dni 15. 1. 2026 se pak statutu dočasné ochrany v Lotyšsku vzdala s tím, že na území ČR chtěla žít společný život se svým partnerem, jeho babičkou a jeho sestrou. Dne 28. 1. 2026 požádala o udělení dočasné ochrany v ČR, její žádost byla označena jako nepřijatelná, neboť žalobkyně je nebo byla držitelkou dočasné ochrany v jiném členském státě EU nebo Schengenského prostoru a bylo učiněno prohlášení dle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina.
4. Žalobkyně namítala, že § 5 odst. 2 Lex Ukrajina, který vylučuje soudní přezkum rozhodnutí o nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu, je v rozporu s právem

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Evropské unie. V této souvislosti odkázala na rozsudek SDEU ve věci *K.* a na něj navazující rozsudky NSS a zdejšího soudu. Žaloba je tak přípustná.

5. K nezákonnosti samotného zásahu žalobkyně namítala, že se lotyšské dočasné ochrany vzdala a žádné výhody z ní tedy nadále nečerpá, ani čerpat nemůže. Ani samotné držení dočasné ochrany v jiném členském státě EU by navíc nemělo být dle práva EU důvodem pro odepření dočasné ochrany žalobkyni, která spadá do působnosti prováděcího rozhodnutí č. 1. Dle žalobkyně neexistuje žádný důvod, proč na její skutkově totožnou situaci neaplikovat dosavadní jednotnou judikaturu NSS a zdejšího soudu, jejíž závěry žalovaný nerespektoval.
6. Uvedla, že soudy dosud judikovaly, že čl. 8 i čl. 28 směrnice 2001/55/ES mají přímý účinek a vylučují tak ustanovení vnitrostátního práva, které by s nimi bylo v rozporu. Taxativní důvody pro vyloučení osoby z poskytnutí dočasné ochrany tak nelze na úrovni vnitrostátního práva rozšiřovat – ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina by tak nemělo být aplikováno již jen proto, že žadateli bere možnost získat v ČR dočasnou ochranu v situaci, se kterou směrnice 2001/55/ES nepočítá. Dále žalobkyně zdůraznila existenci práva volby členského státu, kde o dočasnou ochranu požádá, a to na základě prováděcího rozhodnutí č. 1 doplněného o dohodu členských států o vyloučení čl. 11 směrnice 2001/55/ES, jakož i existenci práva na přemístění v rámci EU (druhotný pohyb osob). Na věci pak dle žalobkyně nic nemění ani prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2025/1460 ze dne 15. 7. 2025, o prodloužení dočasné ochrany zavedené prováděcím rozhodnutím (EU) 2022/382 (dále jen “prováděcí rozhodnutí č. 2”), z něhož neplyne, že by členský stát mohl žádost žalobkyně mechanicky procesně odmítnout jako nepřijatelnou bez toho, aniž by ji “propustil” k věcnému posouzení. Obdobné závěry pak dle žalobkyně vyplývají z odpovědi Evropské komise v dokumentu *Frequently asked questions received on the interpretation of the Temporary Protection Directive and Council impending Decision 2022/38*, a z Operačních pokynů k provádění prováděcího rozhodnutí č. 1, zveřejněných pod č. 2022/C 126 I/01. Použití předmětného ustanovení Lex Ukrajina je tak vyloučeno z toho důvodu, že státní příslušníci Ukrajiny, na které se vztahuje prováděcí rozhodnutí, mají právo primární i sekundární volby členského státu, a za tím účelem jim musí být dle čl. 8 směrnice 2001/55/ES vydáno povolení k pobytu.
7. Dále žalobkyně uvedla, že oznámení žalovaného dle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina je pouze politickým aktem směřujícím k zajištění spolupráce s orgány EU či jejich prostřednictvím, který nemůže mít legislativní důsledky; nemůže dle žalobkyně překonat judikaturní závěry o právu na druhotný pohyb držitelů dočasné ochrany.
8. Navrhovala, aby soud prohlásil zásah žalovaného spočívající ve vrácení její žádosti o dočasnou ochranu jako nepřijatelné za nezákonný, zakázal žalovanému pokračovat v porušování jejích práv a přikázal mu obnovit stav před vrácením její žádosti o dočasnou ochranu.

III. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný uvedl, že postupoval v souladu se zákonem, když vyhodnotil žádost žalobkyně o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou. Uvedl, že žalobkyně figuruje v platformě *Temporary Protection Database – TPD* jako držitelka dočasné ochrany v

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Lotyšské republiky. K argumentu žalobkyně, že se této dočasné ochrany vzdala, žalovaný uvedl, že toto tvrzení, alespoň prozatím, nekoresponduje s údaji ve vnitrostátním systému Lotyšské republiky, odkud se data přenáší do TPD. Pro naplnění důvodu dle § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina je však rozhodné pouze to, že žalobkyně dočasnou ochranu v jiném členském státě získala.

10. K samotnému důvodu nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina žalovaný uvedl, že oznámení dle § 3 odst. 3 tohoto zákona Ministerstvo vnitra zaslalo Evropské komisi dne 25. 8. 2025. Pro naplnění důvodu nepřijatelnosti pak postačí, pokud cizinec v jiném členském státě dočasnou ochranu získal; žádná další podmínka již není třeba. Dále uvedl, že nemá za to, že by bylo skutečně postaveno najisto, že předmětné ustanovení je v rozporu s právem EU, když je to SDEU, který by takový nesoulad měl konstatovat. Připomněl, že SDEU se k otázce druhotného pohybu osob, které již získaly oprávnění k pobytu z titulu dočasné ochrany v jiném členském státě, v rozsudku ve věci *K.* nevyjádřil. Dle žalovaného SDEU nechal členským státům otevřenou možnost odeprít dočasnou ochranu těm osobám, která již toto povolení získaly v jiném členském státě. V návaznosti na to pak bylo přijato prováděcí rozhodnutí č. 2 (viz dále). Dle žalovaného tak byl zpochybněn a překonán výklad Evropské komise, která měla za to, že dohoda členských států o neaplikování čl. 11 směrnice 2001/55/ES zakládá právo na získání dočasné ochrany v dalším členském státě, do kterého se držitel dočasné ochrany v jiném členském státě přesune. Žalovaný dále odkázal na praxi Spolkové republiky Německo, která zamítá žádosti o dočasnou ochranu držitelům dočasné ochrany v ČR. Žalovaný proto navrhoval, aby soud zvážil položení předběžné otázky SDEU stran použitého ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina.
11. Dále žalovaný uvedl, že směrnice č. 2001/55/ES vůbec nepředpokládá, že by osoba, které byl přiznán status osoby požívající dočasné ochrany v jednom členském státě, mohla tentýž status získat i v jiném členském státě. Stejně tak nepoužívání čl. 11 této směrnice nemůže dle žalovaného samo o sobě takové právo založit, neboť se v tomto případě jedná pouze o politickou dohodu členských států.
12. Závěrem pak odkázal na nové recitály k prováděcímu rozhodnutí č. 2, z nichž vyplývá, že dohoda členských států o neaplikování čl. 11 směrnice 2001/55/ES nemá vliv na aplikaci čl. 8 odst. 1 téže směrnice. Druhotný pohyb držitelů oprávnění k pobytu z titulu dočasné ochrany je dle těchto recitálů nežádoucí.
13. Navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Hodnocení Městským soudem v Praze

14. Městský soud v Praze v souladu s § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), přezkoumal popsany skutkový děj. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu ke dni svého rozhodnutí (§ 87 odst. 1 s.ř.s.).
15. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, neboť účastníci řízení v souladu s § 51 odst. 1 s.ř.s. souhlasili s projednáním a rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Soud neshledal důvod provádět ve věci dokazování a za tím účelem nařídít ústní jednání, neboť veškeré podklady a listiny, z nichž soud vycházel a jichž se dovolávaly obě procesní strany ve

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

svých podáních, jsou obsaženy v jimi doložených písemnostech, které jim byly předem známy.

16. Úvodem soud uvádí, že žaloba v této věci je přípustná, jelikož SDEU ve věci *K.* dovedl, že soudní výluka dle § 5 odst. 2 Lex Ukrajina je v rozporu s čl. 8 odst. 1 směrnice 2001/55/ES ve spojení s čl. 47 Listiny základních práv EU. Tím byly překonány závěry rozsudku NSS ze dne 12. 10. 2022, č. j. 2 Azs 178/2022-46. Tyto závěry je třeba v otázce přípustnosti vztáhnout i na věci týkající se nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 10. 11. 2025, č. j. 18 A 85/2025-21). Vracení žádosti o udělení dočasné ochrany z důvodu její nepřijatelnosti tudíž lze přezkoumat.
17. Žaloba je důvodná.
18. Mezi stranami není sporné, že žalobkyně je občankou U., v minulosti po vypuknutí ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny požívala dočasnou ochranu v Lotyšsku, na území České republiky dne 28. 1. 2026 požádala o udělení dočasné ochrany, její žádost byla označena jako nepřijatelná, neboť žalobkyně je nebo byla držitelkou dočasné ochrany v jiném členském státě EU nebo Schengenského prostoru a bylo učiněno prohlášení dle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina. Je sporné, zda žalobkyně v současnosti disponuje dočasnou ochranou udělenou Lotyšskem. Tato otázka ovšem není pro rozhodnutí soudu v této věci rozhodná, jak soud uvede níže.
19. Ochranu podle § 82 a násl. s.ř.s. může správní soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Tyto podmínky musí být splněny kumulativně. Není-li, byť jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (rozsudek NSS ze dne 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005-65, č. 603/2005 Sb. NSS).
20. V projednávané věci jsou splněny první, druhá a pátá podmínka, neboť vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobkyni pro nepřijatelnost představuje přímý zásah do jejích práv, a to bez ohledu na to, že jí již v minulosti byla dočasná ochrana udělena v jiném členském státě EU (v Lotyšsku). Z judikatury vyplývá, že vrácení žádosti pro nepřijatelnost může být zásahem ve smyslu § 82 s.ř.s. (rozsudek NSS ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, č. 3601/2017 Sb. NSS). Čtvrtá podmínka testu je taktéž splněna. Zbývá tedy posoudit, zda žalovaný postupoval v souladu s právními předpisy, pokud žádost o dočasnou ochranu žalobkyni vrátil jako nepřijatelnou podle § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina.
21. Podle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina *Ministerstvo vnitra* zašle *Evropské komisi* oznámení o *riziku vyčerpání kapacit pro zvládání následků plynoucích z hromadného přílivu vysídlených osob a potřebě přijetí opatření k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob. Oznámení podle věty první zveřejní Ministerstvo vnitra na svých internetových stránkách.*

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

22. Podle § 5 odst. 1 Lex Ukrajina *žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže (...)*
c) *je podána cizincem, který o dočasnou nebo mezinárodní ochranu požádal v jiném členském státě Evropské unie,*
d) *je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie, (...)*
f) *je podána cizincem, který je nebo byl držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě Evropské unie nebo státě uplatňujícím Schengenský hraniční kodex v plném rozsahu, poté, co Ministerstvo vnitra Evropské komisi zaslalo oznámení podle § 3 odst. 3.*
23. Podle čl. 25 odst. 1 směrnice 2001/55/ES *členské státy přijímají osoby oprávněné požadovat dočasnou ochranu v duchu solidarity Společenství. Vyjádří číselně nebo v obecných rysech, jaká je jejich kapacita pro přijetí těchto osob. Tyto informace se zařadí do rozhodnutí Rady uvedeného v článku 5. Po přijetí tohoto rozhodnutí mohou členské státy prostřednictvím oznámení Radě a Komisi oznámit další kapacity pro přijetí. Tyto informace se bez prodlení předají UNHCR.*
24. Podle čl. 25 odst. 3 téže směrnice, *pokud počet osob oprávněných požadovat dočasnou ochranu překročí v důsledku náhlého a hromadného přílivu kapacitu pro přijetí uvedenou v odstavci 1, posoudí Rada neprodleně situaci a přijme vhodná opatření včetně doporučení, aby daným členským státům byla poskytnuta další pomoc.*
25. Námitky žalobkyně směřovaly proti postupu žalovaného, který shledal její žádost nepřijatelnou, protože v minulosti získala dočasnou ochranu v Lotyšsku. Okolnost, že žadatel v minulosti získal dočasnou ochranu v jiném členském státě je jednou ze dvou kumulativních podmínek nepřijatelnosti podle tohoto ustanovení. Na důvod nepřijatelnosti dle § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina je třeba – i s ohledem na jeho vymezení – nahlížet v souladu s dosavadní judikaturou k důvodům nepřijatelnosti podle písm. c) a d) téhož ustanovení. Ostatně i žalovaný ve vyjádření k žalobě omezil většinu svých argumentů na to, že z práva EU neplyne právo žadatelů přemístit se do jiného členského státu (sekundární pohyb).
26. Z vyjádření žalovaného k žalobě je zjevné, že si žalovaný dosud neosvojil závěry dosavadní judikatury k nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu podle § 5 odst. 1 písm. c) a d) lex Ukrajina. Soud mu proto i v kontextu nynějšího případu připomíná již citovaný rozsudek SDEU ve věci K., na nějž NSS navázal „dubnovou judikaturou“ v rozsudcích ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023-27, č. 4683/2025 Sb. NSS, ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024-42, a mnoho dalších. Zdejší soud již zohlednil rovněž navazující argumentaci žalovaného (např. rozsudky ze dne 23. 4. 2025, č. j. 10 A 6/2025-61, ze dne 30. 4. 2025, č. j. 5 A 36/2025-38, ze dne 13. 6. 2025, č. j. 11 A 55/2025-37, nebo ze dne 21. 10. 2025, č. j. 11 A 118/2025-33 a č. j. 11 A 119/2025-24). Soud se s vyslovenými závěry plně ztotožnil a v podrobnostech na ně již v minulosti v četných rozsudcích odkázal. Přesto, že žalovaný tyto závěry dosud nereflektoval, soud nepovažuje za účelné, aby je v jejich celistvosti znovu opakoval a pro stručnost na ně odkazuje, neboť jsou žalovanému zcela zřejmě známy.
27. Stejně důvody, které žalovaný namítal proti závěrům soudů o nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 písm. c) a d) Lex Ukrajina, přitom provází i nyní projednávanou věc. Ačkoliv žalovaný shledal žádost žalobkyně nepřijatelnou podle nového důvodu nepřijatelnosti

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

[§ 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina], na posouzení žaloby plně dopadají východiska dřívější již zmíněné „dubnové“ judikatury NSS. Ta se uplatní proto, že § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina, stejně jako důvody nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 písm. c) a d), vylučuje z věcného přezkumu žádosti cizinců, kteří *jsou* nebo *byli* držiteli dočasné ochrany v jiném členském státě EU (*první podmínka*). K této původní (byť formulačně upravené) podmínce pak v podobě nepřijatelnosti podle písm. f) přibyla další nová (svou povahou kumulativní) podmínka, aby žádosti o dočasnou ochranu, která splnila první podmínku, předcházelo také oznámení podle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina, kterým Ministerstvo vnitra vyrozumělo Evropskou komisi o riziku vyčerpání kapacit pro zvládání následků plynoucích z hromadného přílivu vysídlených osob a o potřebě přijetí opatření k zajištění rovnováhy mezi členskými státy (*druhá podmínka*).

28. K *první podmínce* soud předně uvádí, že první část § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina představuje pouze reformulované a navzájem sloučené podmínky nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 písm. c) a d) lex Ukrajina. Klíčovým zůstává, jakkoli se tomu žalovaný brání, že žádost osoby požívající dočasné ochrany na základě prováděcího rozhodnutí č. 1, na kterou této osobě vzniká nárok na základě čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES, není správní orgán oprávněn vrátit této osobě jako nepřijatelnou z toho důvodu, že tato osoba o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany požádala nebo jí bylo toto povolení uděleno také v jiném členském státě EU (bez ohledu na to, zda jím dosud disponuje či nikoli). Zjistí-li žalovaný při podání žádosti oprávněné osoby o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany, že tato osoba je/byla vedena v platformě TPD jako držitelka povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě, je povinen takovou žádost přijmout, vést o ní řádné správní řízení dle zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, v jeho rámci poučit oprávněnou osobu o jejích právech a v návaznosti na její případná tvrzení, důkazní návrhy či jiné procesní kroky ověřit, zda jí povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany bylo jiným členským státem skutečně uděleno a zda dosud, ke dni rozhodování správního orgánu, trvá.
29. Úvahy žalovaného stran neupravení druhotného pohybu ve směrnici 2001/55/ES jsou s výše citovanou judikaturou NSS v rozporu. V ní je totiž dovozeno, že mají-li osoby dle čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí č. 1 právo zvolit si hostitelský členský stát, a nebude-li současně vůči nim uplatněn čl. 11 směrnice o dočasné ochraně, pak z toho vyplývá rovněž právo přemístit svůj pobyt do jiné zvolené členské země EU, jinak by vyluka z aplikace čl. 11 směrnice o dočasné ochraně postrádala smysl.
30. Soud neshledal, že by tyto závěry NSS byly rozporné se smyslem a účelem směrnice 2001/55/ES. Tato směrnice sice skutečně blíže neupravuje případy druhotného pohybu mimo žalovaným citovaný čl. 15 a 26; to ovšem neznamená, že by druhotný pohyb sama zakazovala. Aplikace přerozdělovacího mechanismu dle čl. 26 směrnice 2001/55/ES ani v případě možnosti volného výběru členského státu pro účely druhotného pohybu přitom není omezena, když aplikace daného mechanismu je na základě čl. 26 odst. 1 směrnice 2001/55/ES beztak odvislá od souhlasu dotčených přemisťovaných osob – uvedené ustanovení by postrádalo smysl, pokud by čl. 26 směrnice 2001/55/ES bylo možné aplikovat i bez souhlasu přemisťovaných osob, protože ty by se v takovém případě mohly vrátit nazpět. Článek 15 směrnice 2001/55/ES sice při otevření možnosti

druhotného pohybu není příliš potřebný, je ale nutné zohlednit, že se jedná o obecný minimální standard. Prováděcí rozhodnutí č. 1 i prováděcí rozhodnutí č. 2 se nadto k druhotnému pohybu držitelů dočasné ochrany vyjádřila v tom smyslu, že je na základě dohody států vyloučena aplikace čl. 11 směrnice 2001/55/ES – uvedený postup fakticky a v souladu s čl. 11 směrnice o dočasné ochraně prakticky vyprázdnil povinné slučování rodin dle čl. 15 směrnice 2001/55/ES, protože generální výluka jakékoliv aplikace čl. 11 směrnice 2001/55/ES má za faktický následek nutnost otevřít druhotný pohyb napříč členskými státy nejen fakticky, ale rovněž i legálně.

31. Soud proto přisvědčil žalobkyni, že mohla dosáhnout na dočasnou ochranu již na základě toho, že splňuje podmínky čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí č. 1. Žalobkyně tedy splňuje výše uvedená kritéria pro přiznání dočasné ochrany ve smyslu prováděcího rozhodnutí (v opačném případě by jí ostatně dočasná ochrana v Lotyšsku udělena nebyla). Svědčí jí tudíž i právo sekundární volby hostitelského státu, které pro zásah žalovaného, jenž jí podanou žádost vrátil jako nepřijatelnou, nemohla realizovat.
32. Na právě uvedeném nic nemění prováděcí rozhodnutí č. 2. Z tohoto rozhodnutí z jeho preambule neplyne, že by členský stát mohl, zvláště v situaci, jaká nastala v nynějším případě, žádost žalobkyně mechanicky procesně odmítnout jako nepřijatelnou bez toho, aby ji „propustil“ k věcnému posouzení. Žalobkyně přiznává, že dočasnou ochranu v Lotyšsku získala, zároveň ale jasně deklaruje, že se jí vzdala a že jí lotyšské orgány tuto odejmuly. Okolnosti trvání dočasné ochrany proto musí být blíže zjišťovány ve správním řízení v souladu s „dubnovou“ judikaturou NSS.
33. Podle recitálu (5) prováděcího rozhodnutí č. 2 *v souvislosti s aktivací směrnice 2001/55/ES se členské státy v jednomyslně přijatém prohlášení dohodly, že nebudou uplatňovat článek 11 uvedené směrnice {směrnice 2001/55/ES} na osoby, které požívají dočasné ochrany v daném členském státě v souladu s prováděcím rozhodnutím (EU) 2022/382 a které se přesouvají bez povolení na území jiného členského státu, pokud se členské státy na dvoustranném základě nedohodnou jinak.*
34. Podle recitálu (6) prováděcího rozhodnutí č. 2 *s ohledem na tento celkový kontext by nic nemělo být vykládáno tak, že znamená povinnost členského státu vydat povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany osobě, která obdržela povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě.*
35. Recitály sice upřesňují, jak by mělo být prováděcí rozhodnutí č. 1 interpretováno, nijak ale výslovně nezakotvují, že by jednou udělená dočasná ochrana automaticky znamenala zákaz poskytnutí dočasné ochrany v jiném členském státě. Recitál (6) lze totiž interpretovat bez problému tak, že se tím aprobuje již SDEU přijatý závěr ve věci K., že členské státy mohou odepřít dočasnou ochranu u osoby, která již disponuje dočasnou ochranou v jiném členském státě, přičemž se takto udělené dočasně ochrany nehodlá vzdát. Recitál (5) pak upřesňuje, že se výluka aplikace čl. 11 směrnice 2001/55/ES nevztahuje na osoby, které požívají dočasné ochrany v jiném členském státě, přičemž se bez povolení přesouvají na území jiného členského státu, což lze interpretovat tak, že se výluka čl. 11 nevztahuje na osoby, které požívají dočasnou ochranu v jednom členském státě, ale snaží se fakticky pobývat ve druhém členském státě. Ani v jednom recitálu se tudíž neřeší explicitně situace, které ovšem jsou primárním průvodním jevem

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

druhotných pohybů v ČR – tj. situace, kdy ukrajinský uprchlík již nepožívá výhod plynoucích z dočasné ochrany v určitém členském státě, protože se této ochrany vzdal, či mu byla ukončena jinak, načež si požádá o udělení dočasné ochrany v ČR. Shora popsané situace se explicitně vyjadřují pouze k případům, které ovšem již dle judikatury SDEU i NSS nebyly dovolené – tj. případy, kdy ukrajinský uprchlík se domáhá získání dočasné ochrany souběžně ve větším počtu členských států.

36. Zároveň lze dospět k závěru, že zřejmým cílem vložení nových bodů do recitálu prováděcího rozhodnutí č. 2 je zajistit, aby v jednom okamžiku požívaly oprávněné osoby práv spojených s dočasnou ochranou pouze v jednom členském státě, a zabránit tak vícenásobným registracím. Postup předestřený judikaturou NSS přitom není s těmito cíli nutně v rozporu, nevede k požívání dočasné ochrany ve více členských státech (rozsudky NSS ze dne 11. 9. 2025, č. j. 1 Azs 126/2025-28, bod 14, nebo ze dne 19. 9. 2025, č. j. 5 Azs 180/2025-25, bod 7). NSS nerozporuje, že tento stav možný není, pouze žalovanému ukládá, aby v těchto případech prověřil, zda povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě trvá, aby žadatele poučil o nemožnosti souběžného využívání dočasné ochrany ve více členských státech, případně aby žalovaný prověřil, zda udělením dočasné ochrany v ČR automaticky zanikne dočasná ochrana udělená v jiném členském státě, případně zda žadatel učinil kroky, aby se práv z dočasné ochrany v jiném členském státě vzdal (rozsudky NSS č. j. 1 Azs 336/2024-42 a č. j. 1 Azs 174/2024-42).
37. Žalobkyně tak úspěšně zpochybnila již první z podmínek, která musí být podle § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina splněna, aby žádost mohla být vyhodnocena jako nepřijatelná.
38. Ke *druhé podmínce* soud znovu opakuje, že § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina představuje pouze reformulaci a sloučení důvodů dle písm. c) a d) téhož odstavce, přičemž vede ke stejným důsledkům pro žadatele o dočasnou ochranu. Jediná změna spočívá v tom, že možnosti aplikovat tento postup má předcházet oznámení žalovaného dle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina určené Evropské komisi o riziku vyčerpání kapacit pro zvládání následků plynoucích z hromadného přílivu vysídlených osob a potřebě přijetí opatření k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob.
39. Soudu předně není zřejmé, proč by takové oznámení melo mít vliv na judikaturou dovozené závěry o možnosti druhotného pohybu držitelů dočasné ochrany. NSS tuto možnost dovedl z čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí č. 1 a současného vyloučení aplikace čl. 11 směrnice 2001/55/ES. Na tom se nic nezměnilo, změnila se pouze vnitrostátní úprava, která však musí být v souladu s právem EU (rozsudek zdejšího soudu ze dne 24. 10. 2025, č. j. 15 A 128/2025-19, bod 26). Žalovaný nemůže využitím nového důvodu vázaného na tutéž podmínku, kterou soudy opakovaně odmítly, nadále plošně odmítat žádosti pro jejich nepřijatelnost namísto jejich věcného posouzení v řízení.
40. Oznámení dle § 3 odst. 3 Lex Ukrajina určené Evropské komisi se svou povahou blíží oznámení dle čl. 25 odst. 3 směrnice 2001/55/ES. Jde o žádost členského státu o pomoc, která má být zajištěna prostřednictvím či ve spolupráci s orgány EU – je tedy politickým aktem, z něhož nelze dovozovat legislativní důsledky (překonání judikturních závěrů),

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

tj. ztrátu práva držitelů dočasné ochrany na druhotný pohyb. Rozdíl obou citovaných právních úprav pak spočívá v zásadě jen v tom, že § 3 odst. 3 Lex Ukrajina hovoří o riziku vyčerpání kapacit, zatímco čl. 25 odst. 3 směrnice 2001/55/ES až o překročení kapacit.

41. Z pohledu soudu tak § 3 odst. 3 (ve spojení s § 5 odst. 1 písm. f)) Lex Ukrajina představuje zakotvení institutu, který už v právu EU existuje, ovšem způsobem, jenž je v rozporu se směrnicí 2001/55/ES – z této směrnice neplyne, že by oznámení členského státu o tom, že byla překročena jeho kapacita pro přijetí osob oprávněných požadovat dočasnou ochranu, mělo jakékoli důsledky pro žadatele o dočasnou ochranu. V případě § 3 odst. 3 Lex Ukrajina ani nedošlo k překročení kapacity, pouze to hrozí, jedná se tedy o méně závažný stav, než předvídá směrnice o dočasné ochraně.
42. Ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina je nadto zjevně diskriminační, neboť se má týkat selektivně jen těch žadatelů, kteří se dožadují svého práva druhotného pohybu.
43. Měl-li tedy zákonodárce v úmyslu překonat závěry judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. stenoprotokol 140. schůze PSP ČR ze dne 29. 5. 2025, pozměňovací návrh poslance Petra Letochy), pak k tomu z výše uvedených důvodů tímto způsobem dojít nemohlo. Ostatně i NSS dospěl k závěru, že ani projednání v příslušných výborech Poslanecké sněmovny a souhlas napříč politickým spektrem nemůže nikterak zvrátit skutečnost, že přijatá změna je v rozporu s unijním právem (srov. rozsudek ze dne 17. 12. 2025, č. j. 6 Azs 157/2025-18).
44. K obdobným závěrům dospěl NSS i v rozsudku ze dne 10. 12. 2025, č. j. 5 Azs 248/2025-18, kdy v bodě [29] uvedl, že žalovaný „*ani neuvádí, kdy a jakým způsobem za účinnosti § 3 odst. 3 lex Ukrajina takové oznámení zaslal či na jaké webové adrese bylo zveřejněno. Odkazuje toliko na dopis ze dne 25. 8. 2025, který však byl dle údaje obsaženého i ve správním spisu odeslán již dne 28. 8. 2025, tedy před účinností novely lex Ukrajina (zákon č. 314/2025 Sb., jehož přílepkem změna lex Ukrajina byla, byl vyhlášen dne 2. 9. 2025 a nabyl účinnosti dne 3. 9. 2025). Nejvyšší správní soud podotýká, že dopis neobsahoval žádné detaily ohledně toho, jaké vlastně jsou kapacity České republiky a ve kterých konkrétních oblastech jsou překročeny, resp. hrozí, že budou překročeny. Z veřejně dostupných zdrojů (např. zpráv stěžovatele o situaci v oblasti migrace), přitom na první pohled neplyne, že by se situace v měsících před odesláním dopisu nějak skokově zhoršila. Jak již však upozornil městský soud, případný náhlý bromadný příliv vysídlených osob by představoval důvod pro aplikaci čl. 25 odst. 3 směrnice o dočasné ochraně a koordinované řešení ze strany orgánů EU. I kdyby tedy k takovému náhlému nárůstu došlo, nemohlo by to ospravedlnit vrácení jednotlivých žádostí o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany jako nepřijatelných, tedy bez věcného posouzení, podle § 5 odst. 1 písm. f) lex Ukrajina, neboť takový postup směrnice o dočasné ochraně neumožňuje.*”
45. Žalovaný tudíž v této věci nepostupoval v souladu s právem, jak bylo vyloženo ve shora citované judikatuře NSS, která je plně aplikovatelná i na § 5 odst. 1 písm. f) Lex Ukrajina. NSS dovodil, že druhotný pohyb osob, na které se vztahuje § 3 Lex Ukrajina, je přípustný za podmínky, že takové osoby nepožívají ve stejný moment dočasné či mezinárodní ochrany ve více než jednom členském státě EU, a že o žádosti o dočasnou ochranu je nutné vést řádné správní řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

46. Jelikož tyto závěry nezpochybňuje ani přijaté prováděcí rozhodnutí č. 2, měl žalovaný v této věci nejprve ve správním řízení postavit najisto, zda žalobkyně aktuálně je či není držitelkou dočasné ochrany v Lotyšské republice – u čehož nepostačí paušální odkaz na informační systém TPD, u něhož není dán princip materiální publicity. V této souvislosti pak bylo zvláště nutné zabývat se rozhodnutím lotyšského Úřadu pro občanství a migraci ze dne 15. 1. 2026, č. 125/2026, které žalobkyně považuje za doklad o tom, že jí dočasná ochrana v Lotyšské republice již zanikla. Po případném seznání (v rámci správního řízení), že žalobkyně v současnosti stále disponuje dočasnou ochranou v Lotyšské republice, měl žalovaný ověřit, zda Lotyšská republika nespojuje s přiznáním dočasné ochrany v jiném státě EU *ex lege* zánik dočasné ochrany v Lotyšské republice analogicky k § 5 odst. 8 písm. b) Lex Ukrajina, a pokud by tomu tak nebylo, pak žalobkyni poučit o možnosti zneplatnění své případně existující dočasné ochrany v Lotyšské republice, jelikož není v souladu s právními předpisy možné souběžně požívat dočasnou ochranu ve více státech EU. Protože tyto kroky žalovaný neučinil, postupoval v této věci nezákonně.
47. Žalovaný proto tím, že žalobkyni vrátil její žádost o dočasnou ochranu pro nepřijatelnost, zasáhl do práv žalobkyně nezákonným způsobem, označení její žádosti jako nepřijatelné bylo v rozporu s evropskými předpisy.
48. Závěrem je třeba odkázat na rozsudek NSS ze dne 17. 7. 2025 č.j. 1 Azs 111/2025-34, kde se vyjádřil k otázce závaznosti jeho judikatury: *„Jak již Nejvyšší správní soud opakovaně dovodil, správní orgány jsou povinny jeho judikaturu v obdobných případech (tj. i mimo kasační závaznost v individuálním případě) respektovat. V opačném případě se jejich postup stává zcela svévolným a popírajícím jak základní zásady fungování veřejné správy, tak i fundamentální principy právního státu založeného na respektu k právům a svobodám jednotlivce. Lze připomenout, že Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře dokonce konstatoval, že „[o]dmítne-li se nicméně správní orgán řídit názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v obdobné věci pouze s odkazem na údajně nedostatečnou kvalitu odůvodnění, jedná v rozporu s výše uvedenými ustanoveními soudního řádu správního, čímž překračuje své pravomoci, a porušuje tak čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod“ (rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2017, č. j. 2 Afs 15/2017 - 23, bod 27).“*
49. Soud neshledal důvod k předložení předběžné otázky SDEU ohledně slučitelnosti čl. 8 odst. 1 směrnice 2001/55/ES a vnitrostátní úpravy, podle které je nepřijatelná žádost o povolení k pobytu z titulu dočasné ochrany, jestliže cizinec již získal povolení k pobytu z tohoto titulu v jiném členském státě, bez ohledu na to, zda je stále jeho držitelem nebo ne. Uvedená otázka se fakticky týká důvodu nepřijatelnosti dle § 5 odst. 1 písm. d) Lex Ukrajina a jako taková byla již posouzena NSS v kontextu existující judikatury SDEU. Předběžná otázka by byla nadbytečná s ohledem na jednoznačné a vyčerpávající závěry, které vyslovil NSS zejména v tzv. „dubnové“ judikatuře, s níž se městský soud ztotožnil. Nadto soud připomíná, že pokládání předběžných otázek není jeho povinností, nýbrž „jen“ možností (čl. 267 alinea druhá Smlouvy o fungování EU).
50. S tím související odkaz žalovaného na praxi Spolkové republiky Německo pokládá soud za bezpředmětný. Žalovaný doložil tuto praxi jedním rozhodnutím tamějšího okresního

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

úřadu. Z toho nelze dovozovat ustálenou praxi, resp. změnu předchozí praxe, nadto není vůbec jisté, jak by se k takovému rozhodnutí postavily tamější správní soudy. Pro zdejší soud je podstatná judikatura tuzemských správních soudů a SDEU, přičemž rozsudek SDEU ve věci *K.* byl vyložen Nejvyšším správním soudem a žádná jiná judikatura SDEU, která by svědčila závěrům žalovaného, není soudu známa. Soud tak uvedené rozhodnutí německého okresního úřadu neprováděl k důkazu.

51. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a proto výrokem I. deklaroval postupem dle § 87 odst. 2 s.ř.s., že zásah žalovaného byl nezákonný. V souladu se stejným ustanovením soud výrokem II. zakázal žalovanému, aby pokračoval v porušování práva žalobkyně na podání žádosti o dočasnou ochranu, a obnovil stav před označením žádosti žalobkyně o dočasnou ochranu jako nepřijatelné.
52. O nákladech řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobkyně byla ve věci samé úspěšná, a proto jí přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobkyní představují náklady právního zastoupení spočívající v odměně za 2 úkony právní služby po 4 620 Kč (dle § 7, § 9 odst. 5, § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění účinném od 1. 1. 2025, tj. převzetí právního zastoupení, podání žaloby), tedy celkem 9 240 Kč, a v náhradě hotových výdajů ve výši 2 x 450 Kč, tedy celkem 900 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Náhrada není zvýšena o DPH, jelikož zástupkyně žalobkyně není plátcem DPH. Celková výše nákladů řízení tedy činí částku 10 140 Kč.
53. Soud o věci rozhodl přednostně, neboť jde o věc dočasné ochrany, která spadá do mezinárodní ochrany a má být projednávána přednostně.
54. Soud nerozhodoval o návrhu na vydání předběžného opatření, neboť o žalobě soud rozhodl bez zbytečného odkladu po obstarání podkladů nutných pro rozhodnutí a ve lhůtě 30 dnů od podání žaloby ve smyslu § 38 odst. 3 s.ř.s. Případné předběžné opatření přitom působí jen do skončení řízení před soudem. V této situaci by tedy již rozhodování o předběžném opatření bylo bezpředmětné.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 5. března 2026

Mgr. Kateřina Peroutková v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.